

SLOVENEC.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr
V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za en mesec 1 gl. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravištvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna pet-črtna: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 149.

Ljubljani, v soboto 4. julija 1891.

Letnik XIX.

Vabilo na naročbo.

S 1. julijem pričela se je nova naročba na

„SLOVENCA“,

h kateri najljubše vabi

upravištvo.

Naročnina razvidi se na glavi lista, a na naročnike, ki se oglašajo, pa ne dopišljejo naročnine, se ne ozira.

God sv. blagovestnikov Cirila in Metoda.

Hvaležni in ponosni praznujemo Slovani jutri god svojih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda! — Zapustivši dom in rod hotela sta biti sveta brata „brezdomovca“, da bi narode slovanske pridobila domovini krščanski, cerkvi katoliški. V življenju narodovse v času tokov dogajajo velike in pomenljive spremembe, vendar nobena ni toliko važnosti in tako silnega vpliva na poznejši razvoj ljudstva, kakor če se neverni narod udá krščanstvu. Vera krščanska je namreč kvas, iz nebes nam poslan, ki prevzame človeka, spreminja in oblačuje njegove nazore, čutenje in voljo. Nauki božji vtisnejo javnemu življenju pokristijanjanega naroda novo lice, nov duhovni svet se odpre pred njegovim obličjem, v katerem jasno gleda namen, za katerega živi, namen, ki mu je bil do tedaj popolno neznan.

To velevažno nalogo sta uspešno in slavno deloma dovršila, deloma spopolnjevala v mnogih narodih slovanskih sveta solunska brata.

Prav je torej in spodobi se, da se i katoliški Slovenci s hvaležnostjo spominjajo slovanskih blagovestnikov, ki sta tudi po slovanskih zemljah sejala seme krščanskih nauk; dolžnost naša je torej častiti nju spominjati ob slovesnem prazniku sv. Cirila in Metoda.

V tem oziru pa nam je omenjati, da dandanes hočejo nekaterniki proslavljati sv. Cirila in Metoda samo kot slovanska prvobornitlja ter jih stavijo nekako v nasprotje z rimsko stolico, z rimsko-katoliško cerkvijo. Prav nič ne poudarjajo, kak namen da sta imela kot katoliška blagovestnika in poveličujeta se le zato, ker sta domač jezik vjavala v cerkveno bogoslužje.

Temu nasproti moramo v pojasnenje pojmov poudarjati: Namen delovanju svetih blagovestnikov je bil razširjanje in utrjevanje katoliške vere in krepitve živiljenja, in najprimernejše sredstvo zato domač jezik.

Karakteristikon uzornega apostolskega delovanja jima je bila sinovska udanost in otroška ljubezen do rimske stolice. „Kajti v Rimu“ — pravi Leon XIII. — „sta sveta brata odgovarjala in poročala o svojem apostolskem delovanju; tukaj na grobu prvakov apostolskih sta potrdila s prisego neomadežano svojo vero, tukaj sta prejela čast in škofovsko posvečenje; tukaj počiva sv. Ciril in zdi se mi, da ne slučajno, mar da nas uči, kako tesna bodi in za vselej ostani edinost Slovanov z rimsko cerkvijo.“

Bila sta torej sv. Ciril in Metod „brezdomovinska ultramontanca“, kakor bi ju klevetniki dandanes imenovali, ali kakor imenujejo njih naslednike katoliške duhovnike.

Slovesno torej katoliški Slovenci ugovarjamo vzlasti ob godu svetih blagovestnikov, da se med Slovenci vzbujajo misli za neko „Cirilo-Metodejsko cerkev“, ter v nasprotje stavi z rimsko-katoliško cerkvijo. Take cerkve ne poznamo, sveta brata sta vedela le za rimsko cerkev in ondi sta zavetja iskala pred svojimi sovragi. S tem se zlobno in v popolnem nasprotju z zgodovino skruni spomin sv. Cirila in Metoda, ki sta bila vsikdar najzvestejša sinova sv. Očeta v Rimu.

Odločno moramo ob tej priliki tudi oporekati, kakor da bi bili slovenski duhovniki dandanes „latinizatorji“. Ako smo sedaj duhovni „latinizatorji“, bil je prvi sv. Metod, kajti iz njegovega živ-

ljenja pripoveduje nam panonska legenda, da si je pred smrtjo izbral Gorazda za svojega naslednika, rekoč: „To je vaše dežele svobodni mož, dobro poučen v latinskih knjigah, pravoveren, to je volja božja, to bodi tudi volja vaša, kakor je moja — on naj bo moj naslednik.“

Naposled moramo očitno in odločno grajati, da se napravljajo na čast sv. Cirilu in Metodu potratne veselice, celo — plesne in to v slavo svetnikoma, ki sta bežala pred svetom v samoto, da sta si ohranila vero in pravost neomadeževano. — Prav je, da se napravljajo „besede“ na čast sv. Cirilu in Metodu v dobre namene, a osnove naj nikdar ne pozabijo, da so „besede“ osnovane na čast — svetnikoma!

Želeli bi, da bi Slovenci bolj temeljito proučevali delovanje in življenje sv. blagovestnikov Cirila in Metoda, ker le tedaj ju bodo tudi tako slavili, kakor zaslužita, slavili vzlasti s tem, da bo Slovincem nad vse draga in mila sveta katoliška vera, za katero sta morala blagovestnika naša toliko trpeti. Le tedaj bo na podlagi katoliških načel zjedinenim Slovincem mogoče ohraniti predrago nam domačo besedo, katere sta se tako uspešno posluževala v najblažje namene sveta solunska brata.

Slava spominu blagovestnikov sv. Cirila in Metoda, katerima naj vzbujajo Bog v Slovincih mnogo posnemovalcev!

Državni zbor.

Z Dunaja, 3. julija.

Budgetna razprava.

(Petnajsti dan.)

Proračun učnega ministerstva bil je včeraj ob 1/2 7. uri zvečer dovršen. Za Robičem govoril je češki poslanec Sokol, ki je tožil, da je v krajih, kjer so češki prebivalci v manjšini, premalo čeških šol, in da nemški „šulfereji siloma ponemčeje češke otroke. Čehi v miru pusté nemške otroke; oni nečejo nikomur odtujiti narodnosti, ker so taki ljudje navadno nezanesljivi in breznačajni; ensko naj de-

LISTEK.

Ponočni kralj.

Francoski spisal A. de Lamothe.

(Dalje.)

Sicer pa je bil lahkoživec v polnem pomenu besede. Bil je visoke, močne postave, širokoplēč, majhne glave in jako rudečega lica. Pod krinko prostodušnosti brāl je lahko pozoren opazovalec njegovo zvičajnost in hlímbo.

Soproga njegova je bila vže odvetela plavka, majhna in zeló životna. Nad vse rada je pripovedovala, da so jo še mlado nazivali „rožo iz Chatama“. Rada se je glasno smijala in je bila sploh živa, kakor žuboreč potoček.

Umela je izvrstno kuhati, česar pa si ni rada priznavala, ker je hotela biti imenitna gospa. Rada je posnemala Ophelijo v vedēnji, a kmalu je izgrešila ulógo, ter se zopet glasno smijala. Največja nesreča ji je bila, da se ni smela zvati „lady“, ker nje mož ni bil rojen lord.

Hčerki sta bili v vsem podobni — materi.

„Ah, Mylord, kakov ugoden slučaj vas vódi do

mene?“ vprašuje lord. „Danes se vas nisem nadejal, mislil sem, da ste še v Londonu.“

„Moj mož, da bi bival v Londonu, ako more proč?“ vpíje gospa Klara. „Saj ga ni večjega ljubitelja dežele, kakor je on. Menim, da mu je ljubše močvirje, nego njegova palača Belgrave-Square — in vrh pečín mu je ljubši od sedeža v parlamentu.“

„Ali je mogoče?“ čudi se Pilferer.

„O rus, quando te aspiciam, quandoque videbo —.“

„Kaj pravite?“ vpraša Pilferer, ki ni besedice umel.

„Ponavljam Horaca, ki je opeval življenje na kmetih“, odvrne škof. „Vidite, jaz ljubim najbolj: ježo, lov, ribarstvo, izlete na jezera, sveži zrak, prostost . . .“

„Pred vsem pa konjsko dirko!“ pristavi Klara. „Mislite si, Mylady, da bi videl, kako sta se dva človeka pobijala, čakati smo morale 8 dni doma, ali ni to grozno?“

„Oh yes, very shocking!“ šepetala je plemenita gospa, in poprijemala konce obleke, katere gube je živahna gospa spravila v nered.

„Verujte mi, da je bila stvar pomenljiva“, popravlja škof. „Bil se je boj mej narodnim bori-

teljem Tomom Sayer-jem in ameriškimi velikanom Hiénan-om. Prostori so bili po 3 gvineje (78 frankov); dva dni pred bojem pa so stavili stave gledé izida. Zastavljenih je bilo 100.000 funtov šterlingov.“*)

„Tudi vi ste stavili?“ vpraša Ophelija.

„Kje pa on ne stavi!“ kliče Klara, ter se ziblje na stolu; „on je prvi igralec.“

„To je dobra obrt“, pravi lady.

„O vem“, odgovori Klara in se sili, da bi bila résna.

„Kje se je vršil boj?“

„V Farnboroughu blizu Londona.“

„Bilo je gotovo mnogo plemenitnikov navzočih,“ želi vedeti Ophelija.

„Vsa izbrana družba: pisatelji, pesniki, parlamentarci, škofje i. dr.“

„Ali ni redarstvo tega zabranilo?“

„Imelo je drugje dovolj posla.“

„Povejte nam vendar podrobnosti!“ želi Pilferer.

„Zeló rad, Mylord, — a so posameznosti.“

„E, saj smo na deželi!“ kliče Klara. „Lahko govoriš. Georgiana in Jessy, pojdiva se sprehajati in ne pozabita plaščev!“

Posameznosti tega boja so istinite.

ajo pa tudi Nemci in naj ne ponemčjujejo čeških otrok. Gledé versko-nravne odgoje, katere potrebo je poudarjal Robič, rekel je Sokol med živahnim odobravanjem svojih mladočeških tovarišev, da češki narod želi, naj se šola umakne vsakemu prepiru z vero, ne želi pa, da bi bile znanstvene pridobitve, ki spadajo v šolo, odvisne od starodavnih mnenj, če morebiti tudi prihajajo od vere. Kdor trdi, da je stara šola bolje odgojevala, nove šole ali ne pozna, ali pa iz posameznih dogodkov presoja celoto.

Poslanca Fuss in Bendel sta zagovarjala nemški „šulferain“, češ, da nima namena ponemčevati, ampak le obstoječe nemštvo ohraniti; potem je Adamek obširno razpravljal šolstvo v Šleziji, katero je primeroma tako, kakoršno je naše na Koroškem. Učitelji ne umé maternega jezika otrok, knjige so že precej v prvem letu večidel nemške in nasledek poduka je navadno ta, da otroci ne umé ni svojega maternega, ni nemškega jezika. Največje trinoštvo pa je zatiranje narodnosti. Govornik sklepa z izrekom poljskega pesnika Krasewskega:

„Teško je pridobiti gospodstvo sile, še težje je obdržati, pa na veke nikdar ne trpi.“

Tudi mi Slovani v tej državi smo navdani prepričanja, da zatiranje naših narodov v tej državi ne trpi na veke.

Zadnji govornik je bil nemški liberalni poslanec Fournier, mlad in silno domišljav človek, ki ga zaradi ošabnosti njegovi lastni tovariši ne marajo. Govoril je o vsem, samo o ljudski šoli ne; razpravljal je delavsko in socijalistično vprašanje in važnost dobrega gospodarstva. Ko bi bil kak poslanec z desnice kaj tacega govoril, bil bi ga brez dvoma takoj ustavil prvosednik ter mu vzel besedo. Fourniera je pustil govoriti, kakor se mu je zljubilo. Pač je parkrat zazvončkal, pa ne, da bi posvaril govornika, ampak, da bi opominjaval poslance, da naj poslušajo novega proroka, ki so ga češki Nemci poslali v državni zbor. Mož je profesor na nemškem vseučilišču v Pragi, ter male šolarčke meri po istem kopitu, kakor svoje vseučilišnike; sicer bi bilo neumevno, kako more priporočati, da naj se v ljudskih šolah vpelje narodno-gospodarski in državno znanstveni poduk.

Konečno besedo je imel poročevalec dr. Beer, ki je kumoval pri sestavi sedanjih šolskih zakonov. Ali večeraj je otrešel stari liberalni kvas in je bil tako veren, da bi mu bil človek skoraj rožni venec obesil okoli vratu. Dr. Beer je zagotavljal, da njega in njegovih tovarišev nikdar niso navdajali kaki sovražni nameni proti cerkvi (dobro! na levi.) ne pa samo zdaj, kakor je sodil te dni grof Pininski. On je bil zraven, ko so se rodili sedanji šolski zakoni, znane so mu vse dotične razprave, pa ne vé, da bi bil hotel kdo razodevati sovraštvo proti cerkvi. (Dobro! na levi.) Vsi smo prepričani, da je pravno-verski, ali če vam je ljubše, versko-nravni vpliv na šolo neobhodno potreben, in v okviru sedanjih šolskih zakonov so Beer in tovariši pripravljani skupno z vsemi strankami sodelovati na blagor naše domovine. Levičarji sedaj pri vsaki priliki poudarjajo, da priznavajo potrebo versko-nravne odgoje, dobro vedo, da jim je le na ta način mogoče priporočati se na zgoraj in pomiriti svoje priproste volilce, ki so gledé

Gospici odideta počasnim korakom.

Protestantski škof začne pripovedovati vse podrobnosti surovega boja s hladnokrvnostjo, ki bi bila na čast nečloveškemu rabeljnu, ne pa dušnemu pastirju. Vidnim veseljem je popisaval, kako je slednjič Sayer-ju, ki je imel že jedno roko zlomljeno, obraz oblit s krvjo, jedno lice čisto razmesarjeno, z izbitimi zobmi, — se bilo posrečilo, izbiti oba očesa velikanu, in kako je ta tipajoč iskal nasprotnika, da bi ga na svojih prsih strl. — Slednjič se boj ni odločil na nobeno stran, ker je prišlo redarstvo in prepovedalo daljni boj.

Lady Ophelija je bila na tem izidu ravno tako vznemoljena, kakor škof, češ, da se redarstvo vmešava v stvari, ki si je plemenitaštvo izvoli v zabavo, ter mu uničuje veselje.

V hipu se odpró duri in strežaj uaznani: „Prečastiti vikarij O' Connor!“

„To je vikarij killarny-ski, kaj ne?“ vpraša zaničljivo škof.

„Papežev vikarij,“ odgovori ravno tako Pilferer.

„Ali bi vam bilo ljubo, sprehajati se v gaji?“ vpraša Ophelija živahno Klaro.

„Zelo ljubo, kajti mrzé mi ti katoliški kleriki!“

(Dalje sledi.)

verske šole in versko-nravne odgoje na istem stališču, kakor katoliški stariši sploh. Verjeti jim je pa pri vsem zagotavljanju in rotenju tako malo, kakor volku, ki je hotel na stare dni pokoro delati, in je puščavnikovo kuto oblekel, pa se ni mogel zdržati, da ne bi bil pri prvi priliki, ki se mu je ponudila, po stari svoji navadi trgal nedolžnih ovac.

Z Beerovim govorom je bila dovršena razprava o ministerstvu za uk in bogočastje in seja sklenjena.

Istra.

Pred sklepom je bilo izročenih še nekoliko interpelacij, izmed katerih omenjam Spinčičeve zaradi vsiljevanja nemškega jezika hrvatskim in slovenskim občinam v Istri in na Primorskem sploh po c. kr. političnih uradih.

Drugo interpelacijo je vložil Bartoli, ki hoče z njo nekako omeščati interpelacijo Spinčičevo za stran nepostavnih agitacij pri zadnjih državnozbornih volitvah. Bartoli toži, da so slovanski duhovniki silno agitirali proti volitvi Vergottinijevi, in vpraša ministra, ali hoče zaukazati strogo preiskovanje, in kako hoče skrbeti za slogo med italijanskimi in slovanskimi prebivalci v Istri.

Finančno ministerstvo.

Z današnjo sejo se je pričela razprava o proračunu finančnega ministerstva. Pri razpravi o centralu govoril je zmerni levičar Garnhaft prvi, njemu pa je sledil poljski poslanec dr. Weigel. Tretji govornik je bil konservativni kmečki poslanec Plass, ki je razpravljal nedostatke pri odmerjevanju davka na žganje. Četrty govornik dr. Gessmann je govoril o davkih sploh in o njih določevanju. Levičarskega poslanca Wrabca so tako silno bolele nekatere opazke njegove gledé obrtnega davka, da je začel z vso silo kričati in so nekateri poslanci zahtevali, da naj se pobere iz dvorane, če se neče dostojniše obnašati. Surovo in strastno vedenje Wrabčeve je bilo tem čudneje, ker pride za Gessmannom on sam k besedi in ima priliko zavračati predgovornika, če se ne strinja z njegovimi nazori. Z mladočeške strani je govoril Kramar, ki je razpravljal in priporočal zlato valuto, Wrabetz pa je porabil svoj govor k strastnim napadom na poslanca Schneiderja, ki ga je imenoval ponarejevalca pečatov in popačevalca pisem. Tudi Gessmana je sumničil, češ, da nima ni v zbornici dobrega imena, ni zunaj zbornice. To je provzročilo iz nova velik vrišč in je pripravilo omenjena poslanca, da sta zahtevala sestavo posebnega odbora, ki ima to reč preiskovati in predlagati pokaranje poslancu Wrabcu. Tudi pri tej priliki se je pokazalo, da prvosednik ni nepristranski, sicer bi bil moral on odločno zavriniti in pokarati govornika. Za baronom Morseyem je govoril finančni minister, ki je pojasnoval svoje stališče in dolžnost svojo skrbeti za ravnotežje državnih financ. Če bi hotel pa vslišati vse želje, moral bi imeti silno veliko denarjev, ker Wrabetz sam zahteva toliko polajšav, da je skupni znesek najmanj trikrat tako velik, kakor letošnji prihranek. Gledé valute se sklicuje na besede, ki jih je v tej zadevi govoril v budgetnem odseku.

Pokaralni odsek se voli še danes precej po seji iz deveterih oddelkov, katerih vsak voli enega člana. Predsedniki klubov so se dogovorili, da v ta odsek volijo tri levičarje, dva konservativca, dva Poljaka, jednega Coroninijevca in jednega Mladočeha.

Govor državnega poslanca Kluna v državnem zboru dné 26. junija 1891.

(Konec.)

Posebna postava se mora skleniti zaradi navedenih olajšav, ki se morejo dovoliti le s posebno postavo, pa zaradi visokega zneska, ki se zahteva za to podjetje, ki mora znašati polovico proračunskih troškov, to je 700.000 gld. Če bi se ta znesek tudi razdelil na pet let, vendar je tako velik, da bi se zaradi tega morda morala opustiti važna in potrebna dela v drugih kronovinah, če bi se samo za Kranjsko vzelo iz melioracijskega zaklada na leto 140.000 gld.

Jednako misel izrekel je moj neposredni gosp. predgovornik. Tudi poročevalec o melioracijskem zakladu je tega mnenja, zakaj na strani 18 poročila o melioracijskem zakladu (96. priloga) opaža, da se bodo sevéda vzlic temu večja vravnalna dela, h katerim je prištevati našega močvirja osuševanje, in katerih tako nujno potrebujejo razne dežele, ravno tako, kakor prej vrevevale po določbi § 1. postave z dné 30. junija 1884, drž. zak. št. 116,

s posebnimi postavami in primerno pospeševale z državnimi sredstvi.

Nadalje je treba posebne postave, ker mi zahtevamo neobrestljivo, v 15—20 letih povračljivo posojilo v znesku 300.000 gld., za katero jamči dežela. Tako posojilo se ne more dovoliti iz melioracijskega zaklada, temveč le iz občnih državnih sredstev. Posojilo je pa za izvršitev načrta neizogibno potrebno. Od interesentov, ki pripadajo k najrevnejšemu prebivalstvu, pač ne bodeše zahtevali, da v dveh ali treh letih vkupe spravijo 300.000 gld. Da smo to določbo vsprejeli v deželno postavo, za to smo imeli dobro vtemeljene uzroke. Za podobna podjetja in vravnavanje rek so se že dovoljevali znatni državni doneski; naj omenim le vrevevanje Adiže, Narente in Izake.

Za elementarne škode so se tudi dovoljevale velike državne podpore, kakor na Koroškem in Tirolskem, kjer dežela ni dala niti tri milijone, država pa 7-8 milijona goldinarjev državne podpore, potem pa še brezobrestno posojilo v znesku poldruzega milijona, povračljivo v petnajstih letih. Opravičeno smo se torej smeli nadejati, da bode vlada deželi Kranjski ravno tako naklonjena in jej bode dovolila za to podjetje največji znesek, ki je sploh po postavi dopuščen, in ki bi za nas imel pomen podpore pri elementarnih nezdodah. Že večkrat se je, gospóda moja, govorilo v tej zbornici o velikih povodnih na našem močvirju, in da je treba znatno podpirati tamošnje prebivalstvo. Če se nameravane vodne zgradbe napravijo, odstrani se za vse ozemlje nevarnost povodnji za vselej in omogočilo se bode, da se posušé vsa sedaj močvirna tla.

Na dveh tretjinah šotnih tál se bode šota porazala in le dva ali trije hektarji se bodo morali obdelavati kakor močvirje. Korist, ki jo bode imeli od tega, je prej omenjeni inženér Podhayski cenil na 2,880.000 gld. (Čujte! Čujte!), in je torej vsekako vredna žrtev, katere darujemo.

Pa ne samo prebivalci ljubljanskega močvirja bodo imeli korist od osuševanja, temveč osuševanje je velike važnosti za odvajanje vodá na Notranjskem. Že več let daje vlada preiskavati kotline in podzemeljske votline v Ložu, Cirknici in Planini, in je že marsikaj storila, da tamošnje vode laglje in hitreje odpelje in tako odstrani povodnji. Notranjske vode so pa v tesni zvezi z Ljubljano, katera jih na Vrhniki zbere, potem pa odpelje čez močvirje in skozi ljubljansko mesto proti Savi.

Nekateri veščaki sicer trdijo, da hitro odvajanje notranjskih vodá nima nobenega upliva na Ljubljano, zakaj stekó se v podzemeljske recipijente, kateri jih zadržujejo. Škušnja je pa poslednja leta pokazala, da so povodnji na ljubljanskem močvirju bolj pogoste in hujše, odkar se je začelo odvajanje vodá na Notranjskem. Misel onih veščakov, ki so trdili, da je ta prikazen v zvezi z notranjskimi vodami, katera misel je zaznamovana tudi v zapisniku, ki leži pred nami, torej ni neosnovana.

Da se odpomore ti nadlogi, ne kaže drugzega, da se hitro začne osuševanje močvirja, ali da se zamašé zopet odprte votline na Notranjskem in tako tamošnjemu prebivalstvu zopet navalé vodne nezdode, katere so se jedva odstranile.

Gospóda moja! Ko se je hotelo prejšnje stotletje sušiti močvirje, uprli so se vitezi nemškega reda, ki so se bali, da izostanejo race in druge vodne ptice, katerih je bilo na močvirjih velika množina, če se močvirje posuši, in se torej ne bodo mogli tako zabavati z lovom. Sedaj, ko se je treba resno lotiti tega vprašanja, nikar tudi mi stvari ne preperečimo iz malenkostnih uzrokov.

Gotovo je malenkosten nagib, če Leykamova papirnica v Vevčah nakrat ugovarja osuševanju močvirja; boji se, da bi se jej ne kratila vodna pravica. Omenjena enkéta je izrecno izjavila, da že jez na Fužinah, ki je pol ure nad Vevčami, pri poglubljenju Ljubljane več ne pride v poštev.

Še bolj malenkosten je pa ta uzrok, če se pomisli, da je prvotna vodna pravica le za mlin s štirimirimi tečajji, vodno pravico v sedanjem obsegu so si pa samovoljno prilastili, in tako prilastenje ne sme škodovati javnim koristim.

Ravno tako ničeva, pa tudi neosnovana je pretveza, da bi posuševanje ljubljanskega močvirja škodovalo južni železnici, ki bi morala predelati svoje mostove na močvirju, kar bi stalo 1,600.000 goldinarjev, torej bi vse podjetje stalo 3 milijone goldinarjev.

(Dalje v prilogi.)

Gospôda moja! Nesrečna misel je bila, da se je južna železnica izpeljavala čez močvirje, ko bi se bila vendar mnogo lažje, mnogo varnejše, mnogo krajše in pa dvajsetkrat ceneje lahko delala po trdih tleh.

Uvažujé mnoge železniške nesreče, o katerih slišimo iz vseh delov sveta, bode visoka vlada in vojna uprava prej ali slej morala na to misliti, bi li ne bilo v interesu potajočega občinstva in varnega prometa, da se proga čez močvirje popolnoma preloži. (Res je!) Dokler pa južna železnica drži čez močvirje, osuševanje močvirja in hitro odvajanje vode, katera ob deževju seže do železniškega nasipa, more jej koristiti, ne pa škodovati.

Pa recimo, da so omenjene zavire resnične, tudi v tem slučaju bi bila naloga dotičnega poročevalca gledati, da se ovire kakor hitro se dá odpravijo in delo prične.

Pa navedenih ovir niti ni ne. (Čujte! Čujte!) Kar se tiče južne železnice, o tem sem te dni govoril na merodajnem mestu, pri južni železnici sami in zvedel, da se osuševanje močvirja južne železnice ne dotika. (Čujte! Čujte!)

Pri izdelavi Podhayskega načrta, reklo se mi je, da se je oziralo že na južno železnico, kranjska dežela lahko začne osuševati močvirje, južna železnica je ne bode nič ovirala.

Gospôda moja! Ni li žalostno, če vidimo, da se pri presojevanju in odločevanju o tako važnih zadevah bolj gleda na privatne interese papirnice, nego na javne koristi dežele, deželnega glavnega mesta (odobravanje) in na interese prebivalcev na močvirju, katerih obstanek je odvisen od osuševanja. (Pritrjevanje.)

Ni se čuditi, če prebivalstvo zgublja zaupanje v dobre namere vlade, o katerih jaz za svojo osebo ne dvomim, ko vidi, da se ministrom slikajo težave, katerih v resnici ni, da se hoče z ničevnimi in izmišljenimi pretvezami prepričati ali vsaj zavleči potrebno delo.

Se je mari čuditi, da ljudstvo pričakuje pomoč le od krone in že mislijo odposlati deputacijo do Njega veličanstva cesarja, da odredi, da se izvrši to delo.

Da se obnovi že zgubljeno zaupanje našega prebivalstva in se tako potrebna in važna zadeva spravi v tek, usojam si staviti sledečo resolucijo (bere):

„Visoka vlada se nujno pozivlje, da predloži visokemu državnemu zboru prej ko je mogoče v ustavno obravnavanje načrt postav o državnem donesku za osuševanje ljubljanskega močvirja in o drugih ugodnostih, ki se imajo dovoliti temu podjetju.“

Če vlada misli, da troške za osuševanje močvirja mora prevzeti melioracijski zaklad, nimam seveda nič proti temu. Zadovoljen sem, da le stvar pride v tek in se za druge olajšave poskrbi s posebno postavo.

Svariti pa moram pred tem, da bi se projekt le deloma izvršil, da bi se morda zgradili le hudourniki, ki se stekajo v močvirje. To se je od neke strani priporočalo, ali veščaki so pa, kakor sem že prej omenil, odločno izjavili proti temu.

Gospôda moja! Ko se je v odseku govorilo o ugodnostih, ki se imajo dovoliti mestu dunajskemu, in je eden član predlagal, da bi se jednake ugodnosti dovolile tudi drugim deželnim glavnim mestom, sem že jaz omenil osuševanje ljubljanskega močvirja, katerega ne moreta iz svojih sredstev izvršiti dežela in glavno mesto Ljubljana. Tedaj je odličen vodja one stranke, nemške zjedinjene levice, Njega ekselence gospod predsednik baron Chlumecky izjavil, da se razume samo po sebi, da se bode povsod, kjer bode treba večjih žrtv za vreden rek, osuševanje močvirij itd., dotičnim deželam in deželnim glavnim mestom z znatnimi zneski prihitelo na pomoč.

Dobro, sedaj Vas primem za besedo. Sedaj imate priložnost, da pokažete, če ste resno in odkritosrečno govorili, ali ste pa le hoteli odpraviti tiste, ki so kaj silno zahtevali. Zato pričakujem, da bode leva stran te visoke zbornice za zdaj podpirala mojo tu prečitano resolucijo in jo tudi odobrila če pride v meritorni razpravljaje. (Dobro! Dobro! in rokloposkanje na desnici. Govorniku od več strani častitajo.)

Delavsko vprašanje.

Okrožnica papeža Leona XIII.

(Dalje.)

Seveda se državljeni in družine, kakor smo rekli, v državi ne smejo vtopiti; in zagotovljeno jim mora biti, da se prosto gibljejo, v kolikor to ne nasprotuje javnemu blagru ali pravicam družih. Vladi pa je dolžnost skrbeti, da se varujejo pravice celoti, pa tudi posameznim: celoto mora država varovati, ker po natornem redu nje blagostanje ni le najvišja postava, marveč tudi povod in glavni namen najvišje oblasti sploh; posamezne stanove mora varovati država zato, ker ne vladajo celote zaradi vladajočih, ampak zaradi podložnih, kakor nas učita pamet in vera. Ker pa vsa oblast (avtoriteta) izvira iz Boga, kot izliv božje oblasti (avtoritete), tako je smatrati tudi vlado po vzgledu božje vlade, katera z isto očetovsko ljubeznijo vodi celoto vseh stvari, kakor tudi vsako posamezno stvar. Ako torej grozi državni celoti ali posameznim stanovom kaka škoda, katere drugače ni mogoče odstraniti, dolžnost je državi, da pride na pomoč.

Gotovo je enako mnogo državi kakor posameznim na tem, da vladata v državi mir in red, da se družinsko življenje ravna po postavah božjih in po natorni postavi, da se vera spoštuje in goji, da vlada v zasebnem in javnem življenju lepa nramnost, da se varuje pravica in pravičnost in da se rušena kaznuje, da mladina krepka dorašča v korist, in kadar treba, v obrambo države. Ako se torej pojavijo javni nemiri, vzlasti ako se upirajo delavci ali če ustavljajo delo, ako se rušijo natorne družinske vezi v delavskih krogih, ako je pri delavcih vera v nevarnosti, ker se jim ne dovoljuje zadosten čas in prilike spolnovati svoje krščanske bogoslužbene dolžnosti, ako njih nramnosti grozi nevarnost, ker skupno delajo moški in ženske ali se kako drugače vabijo v greh; ako delodajalci po krivici obtežujejo delavce in jih silijo sprejemati pogoje, ki nasprotujejo osebnim in človeškim pravicam, ako se spodkopuje delavcem zdravje, s tem, da se jim nakladajo prevelike dolžnosti, ki niso primerne njih starosti in njih spolu — v vseh teh slučajih, mora vplivati veljava in oblast države, ne da bi pri tem prestopila svoje prave meje. Le v toliko sme država s svojimi državnimi naredbami sezati v razmere državljanov, v kolikor treba, da zatre zlo in odstrani nevarnost. Skrbno treba torej sploh varovati vse pravice državljanov, javna oblast čuti mora na tem, da ostane vsakemu svoje, ter da se odstrani vsako kršenje pravice, ali pa, da zato kazni prejme, vzlasti pa se mora truditi država, da pri varstvu pravic v korist posameznih skrbi prav posebno za revno nezmožno ljudstvo. Imovitim namreč ni treba v toliki meri javnega varstva, pomoč imajo ti ložje pri rokah, nasproti pa so skoro popolno odvisni od državnega varstva ljudje brez posestva, brez lastnih tal pod nogami. V posebni oskrbi mora torej država imeti delavce, ki so večinoma ljudje brez posestva.

Vendar treba še tukaj posebno povdarjati nekatere posamezne stvari. — Prvo je, da mora javna oblast z odločnimi naredbami zagotoviti pravico in varnost zasebnega imetja. Krepko se mora brzdati delovanje onih ljudi, v katerih se vzbudi poželjivost po tujem blagu. Nikdo ni graje vreden, ako se trudi zboljšati svoje lastno stanje; prilsvojevati si pa tujo last pod nespametno pretvezo, da se mora vse jednako merno zravnavati v človeški družbi, to pa je napak na pravico in na blagostanje. Brez dvoma skušajo delavci v ogromni večini s poštenim delom povspeti se do boljših razmer, ne da bi pri tem škodovali bližnjemu. Toda mnogo jih je tudi, ki delajo nemir, ki razširjajo napačne nazore, katerim je vsak pripomoček dober, le da bi pripravljali prekucijo in ljudstvo zapeljevali, da bi se lotilo sile. Zato se mora truditi oblastvo, mora hujskačem sapo zapreti, mirno delo mora braniti pred zapeljivci in hujskači in zagotoviti mora pošteno pridobljeno imetje pred ropom.

(Dalje sledi.)

„Matica Slovenska“.

Letno poročilo o odborovem delovanju v dobi od 1. jun. 1890. do 30. jun. 1891.

Matična knjižnica se je pomnožila lani za 263 knjig, zvezkov in časopisov. Prišlo jih je 133 v zamenjo od društev, s katerimi stoji Matica v književni zvezi; 130 jih je bilo podarjenih. Svoje

knjige zamenjuje društvo sedaj z 28 različnimi društvi. Največ knjig mu je došlo ruskih, namreč 100, 84 slovenskih, 50 čeških, 10 hrvaških, po 4 srbske, angleške in nemške, po 3 bolgarske in latinske, 1 poljska.

Književna zaloga je štela koncem 1889. leta 14.655 knjig in zvezkov ter 235 zemljevidov. Med letom je prirastlo 6900 knjig, odpadlo pa 7017, tako da je ostalo koncem 1890. leta vsega skupaj še 14.538 knjig in zvezkov ter 235 zemljevidov. Odpadlo je pa knjig: na društvenike 6286, vsled daril 227, po prodaji 504 (večinoma šolske). Popolnoma so pošle tekom lanskega leta sledeče knjige: Koledar za l. 1867; Pokorny-Tušek: Prirodopis rastlinstva; Olikani Slovenec in Geometrija za učiteljska. V prav malem številu iztisov brani Matica v svoji zalogi poleg raznovrstnih zemljevidov še: Koledar za l. 1868, Nauk o telovadbi (II. del), Slovnic o češkega jezika in Pregled slovenskih čitalnic.

Lani že je nameraval odbor izdajati „Slovensko Besedo“, to je časopis, kateremu naj bi bil glavni namen, pospeševati razvoj našega književnega jezika ter določiti in utrditi njegov pravopis. Osnovan mu je bil načrt, ki ga je odbor razposlal na mnoge strokovnjake in one kroge, od katerih bi bilo pričakovati posebnega zanimanja in duševne podpore. Prijavilo se je nekaj sotrudnikov, toda ne zadostno število; zategadelj je odbor po nasvetu književnega odseka sklenil lani jeseni, da se „Slovenska Beseda“ sicer ne opusti, vendar pa na ugodnejši čas odloži. Ker se pa razmere odtlej niso ne-le nič zboljšale, marveč le shujšale, ker je odpadla še peščica onih, ki so prvotno obljubili sodelovati, ker tudi pričujoče razmere ob sebi niso ugodne takim pojavom, je odbor sklenil v svoji zadnji seji, da se ima izdavanje „Slovenske Besede“ stalno opustiti.

Lanski zbor je naročil odboru, da gledé izdavanja znanstvenega časopisa korenito razmišljuje in predloži današnjemu zboru svoj nasvêt. Izvršujoč to nalogo stopa odbor danes pred Vas z utemeljenim nasvetom v nadi, da mu v njegovem mnenju pritrđite.

Po teh opazkah, katere v glavnih potezah značijo mnogovrstno in obširno delovanje književnega odseka, govoriti je o gospodarskih zadevah. — Hišna uprava sicer ni prizadevala toliko dela, kakor 1889. leta, v katerem so se zvršile bistvene poprave, vendar tudi lani ni manjkalo dela. Glavni izdatek zaradi hiše se tiče vpeljave vodovoda, ki se je lani vpeljal v več stotin hiš, med njimi tudi v matičino. Ž njim je ustrezno važni sanitarni naredbi, ž njim pomagano strankam; hiša pa s tem na veljavi tudi le pridobi. — S preteklim letom je pri kraju desetletje za pristojbinski ekvivalent. Matica je bila jednako drugim hišnim gospodarjem zategadelj pozvana, da znovič napové svoje premakljivo in nepremakljivo premoženje in se je temu pozivu pravočasno odzvala. Pristojbinskega ekvivalenta od premičnega premoženja je bila doslej kot literarno društvo prosta. Zatorej je vložila na c. kr. urad za odmerjenje pristojbin z dobro nado prošnjo, da jo oprosti ekvivalenta tudi za prihodnje desetletje.

Kakor je iz tiskanih računov razvidno, je imelo društvo lani 10.492 gl. 60 $\frac{1}{2}$ k. r. dohodkov in 7058 gl. 94 k. r. stroškov, tedaj 3433 gl. 66 $\frac{1}{2}$ k. r. prebitka. Stroški za izdavanje knjig so se že močno približali petim tisočakom, bodisi ker je Matica izdala lani poleg običajnih društvenih knjig tudi založno, bodisi ker se tiska društvenih knjig vsako leto po 200 iztisov več, vsled dosledno naraščajočega števila društvenikov, ki je lani prekorlačilo drugo tisočino.

Uzrok temu napredovanju v številu društevnikov je deloma napredovanje društva samega, deloma tudi poverjeniki, ki se množé po številu in spreminjajo v osebah. Nova poverjeništa so nastala v Kanalu, Pulji, Pliberku in Devinu; prenehalo je poverjenišvo v St. Petru pri Radgoni in se spojilo z ljutomerskim. Druge poverjenike so dobili ali jih pa imajo dobiti: Črni Vrh pri Idriji, St. Peter na Krasu, Karlovac, Kamna Gorica, Celje, Gornji Grad, Trst, Pazin, Bled, St. Lenart, Velikovec in Brežice. Nazadovala niso poverjeništa skoro nikjer, večinoma celó napredovala, in sicer močneje po Koroškem in Stajerskem, kakor po Primorskem in Kranjskem.

Račune so pregledali, s knjigami primerjali in v natančnem redu našli dné 29. aprila t. l. preso-

jevalci, ki jih je v ta namen volil lanski redni veliki zbor. Društvena blagajna je bila večkrat ob navzočnosti predsednika, blagajnika in obeh ključarjev skontirana in se je našlo vse v popolnem redu. Društveno premoženje je znašalo, različno naloženo, lani koncem leta 53.824 glđ. 21½ kr. in se je tedaj pomnožilo v primeri s prejšnjim letom za 1915 glđ. 68½ kr. — Zastanki, bodisi aktivni, bodisi pasivni, so neznatni. V tujem premoženju, kateremu upravlja Matica, se tekom lanskega leta ni zvršila nobena sprememba. Isto velja o depozitih.

Proračun za l. 1892 kaže blizo 300 glđ. prebitka. Za društvene knjige je vpostavljenih že nad 4500 glđ. izdatkov. (Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. julija.

Notranje zadele.

Mladočehi so jedini, tako trdi izjava njih kluba. Po tem takem so se nasprotja v klubu poravnala. Da bi bili tedaj jedini, ko je Tilšer v zbornici okrcal Vašatty-ja, pač jim ne bode nikdo verjel. Mi to izjavo le tako tolmačimo, da se klub ne more odločiti, da bi izbacnil Vašatty-ja. Radikalni elementi so torej pridobili odločilen vpliv. Seveda je veliko vprašanje, če bode to dobro za bodoči razvoj češke in sploh avstrijske notranje politike. Mi vsaj jako dvomimo. Vašatty-ja ni bilo lahko izključiti, kajti zanj je najbrž tudi dr. Grégr in še nekaj drugih poslancev. V zbornici je dr. Grégr res govoril zmerno, ali „Narodni Listy“, pri katerih ima dr. Grégr največ vpliva, pa nikakor še posebno zmerno ne pišejo in celo proslavljajo Vašatty-ja zaradi njegovega govora. Poljaki s tem ne bodo zadovoljni, če glavno glasilo mladočeške stranke piše, da Vašattyjev govor za sedaj ni bil umesten, a je steer bil dober. Sporazumljenje mej Mladočehi in Poljaki ni mogoče, če Mladočehi ne pokažejo, da ne odobravajo nazorov dr. Vašattyja, s tem, da ga iz kluba izbacnejo in da njih glavni listi tudi odločno nastopijo proti temu možu. Kar „Narodni Listy“ pišejo, to se smatra za mnenje mladočeškega kluba, ker klub se še ni nikdar izrekel, da ne odobrava pisave tega lista. Če pa Mladočehi niso mislili odločno postopati proti Vašattyju, pa prof. Tilšerja izjava v državnem zboru ni imela prav nobenega zmisla in bilo bi bolj pametno, da bi bil molčal. S tem bi vsaj ne bil dal povoda drugim misliti, da v klubu ni sloge. Že tako mladočeški klub nima dosti vpliva, ta izjava mu ga je pa še pomanjšala, ker je svetu razkrila nedostatek solidarnosti mej mladočeškimi poslanci. Mladočehi, kakor se kaže, sedaj sami ne vedó, kaj bi radi, in omahujejo tja in sem.

Poljaki. Govor grofa Pininskega je pokazal, da tudi v poljskem klubu ni vse gladko. Več poljskih poslancev se še ne more odločiti za levičarsko politiko. Prijatelji levičarjev so v klubu nekda se jako hudovali nad Pininskim, češ, da noben govornik poljskega kluba nema razvijati svojih osebnih nazorov. Mi vemo, da se večina poljskega kluba ne strinja z grofom Pininskim, ali vendar je veselo znamenje, da se v poljskem klubu še najdejo možje, ki se upajo povedati, da jim zveza s konservativci bolj ugaja, nego z levičarji. Ko bi Mladočehi dosledno se držali zmerne politike, tako da bode mogoča zveza mej njimi in drugimi desničarji, bilo bi pričakovati, da nasprotniki nemških liberalcev v poljskem klubu dobé večino in se klub pridruži konservativcem ter se tako napravi v zbornici nova večina. Seveda taki dozodki, kakor so se zadnje dni pripetili v Pragi, bodo vsekako neugodno vplivali na sestavo nove konservativne večine.

Vnanje države.

Anglija in trodržavna zveza. V angleški spodnji zbornici je državni podtajnik Fergusson pojasnjeval, odgovarjajoč na neko interpelacijo, vnanjo politiko. Iz njegovega govora se dá posneti, da so razmere mej Anglijo in srednje-evropskimi državami jako prijazne. Anglija in Italija sta se dogovarjali, kako bi se dal ohraniti „status quo“ ob Sredozemskem morju. Kake pogodbe niste sklenili, a vendar se je pokazalo, da se njiju mnenja vjemajo. Iz odgovora se je dalo posneti, da bi Angleži podpirali Italijane ob Sredozemskem morju, če tudi za gotovo to ni dogovorjeno. — Ta pojasnila bodo v Parizu gotovo vzbudila veliko nevoljo. Če tudi Fergusson ni povedal, vendar je očitno, da so dogovarjanja mej Anglijo in Italijo bila v prvi vrsti naperjena proti Franciji.

Srbija. Srbski ministerski svet se je dné 1. tega mes. posvetoval o programu potovanja kralja, kateri je sedaj dokončal izpite. Ministerskemu svetu predsedoval je regent Ristić. Sklenilo se je, da kralj potuje v Rusijo, od koder se pa vrne preko Dunaja. V Pariz kralj ne pojde, temveč pride Milan na Dunaj, kjer se snideja s sinom. Pričakuje se, da se bode kralj mogel na Dunaju predstaviti cesarju.

Bolgarija. Mej bolgarskimi emigranti v Srbiji se govori, da Bolgarija proglasi nezavisnost, ko vso svojo vojsko oboroži z repetirkami in Krupovimi

topovi. Te govornice seveda neso verodostojne, zakaj emigranti so le nasprotniki bolgarske vlade in zato ne morejo biti dobro poučeni o nameravah njenih. Namen tem govornicam je očitven. Z njimi se hoče podkopati bolgarski vladi zaupanje pri veljavstvih, zlasti pa pri Turčiji. Teza namena pa najbrž ne bodo dosegli, ker diplomatije že predobro poznajo bolgarske emigrante in tudi vedó, v čigavo korist delujejo.

Dolgorukov. V Parizu je umrl bivši dolgoletni generalni gubernator moskovski knez Vladimir Dolgorukov, carjev generalni pobočnik. Pokojnik je že bil dopolnil osemdeseto leto. Dolgo let je bil v milosti pri carju, a zadnji čas se je pri dvoru zameril, ker je nekda bil preveč prizanesljiv proti židom. Pod njegovo upravo so se židje v Moskvi jako pomnožili. Odstranili so ga in njegovo mesto je prevzel veliki knez Sergei. Dolgorukov je bil takoj odpotoval v inozemstvo, ko so mu odvzeli uradne posle.

Chile. Razmere v chilski republiki so strahšanske. Ko vidijo predsednik in pristaši, da se jim tla majajo pod nogami, začúo nečloveški postopati z nasprotniki. Častnike in moštvo neke ladije, ki je bilo na sumu, da se hoče pridružiti vstašem, so kar postrelili. Vsak dan zapró več ljudij in jih mučijo po ječah. Silijo jih hoditi po gorečem železju in jim zabijajo žeblje v meso. Celó več žensk so zaprli, v ječi jih stradali, potem pa jih izročili vojakom, da naj ž njim delajo, kar hočejo. Staro damo, katere sin je pri vstaših, so tako dolgo topli in mučili, da je umrla. Več časnikarjev so tudi že dali postreliti.

Izvirni dopisi.

Dobrova, dné 23. junija. (Alojzijeve slavnosti.) Tristoletnico smrti sv. Alojzija praznovali smo tukaj s šolsko mladino spodbudno in slovesno. Dné 18., 19. in 20. junija opravila se je tridnevna v čast sv. Alojzija, katere se je udeleževala šolska mladina do 250 otrok. Vse tri dni bila je v ta namen zjutraj ob 7. uri šolska sv. maša z izpostavljenim sv. R. Telesom, po sv. maši pa litanije Matere Božje, po kojih se je med navadne molitve dodala tudi ona v čast sv. Alojziju. Sv. daritev opravljal je naš vrli g. katehet A. Lesjak; šolski otroci oskrbeli so pa primerno petje pri sv. opravilu. Vsak dan zbrali so se šolski otroci o pravem času v šoli, odkoder so hodili v lepem sporedu paroma za svojo zastavo v cerkev, a po opravljeni službi božji pa odtod zopet nazaj v šolo, kjer se je vršil za vse oddelke obeh razredov redni šolski poduk, trajajoč po 3½ ure; vse tri dni bil je za otroke prosti popoldan, da so lahko pomagali svojcem pri spravljanju sená.

V soboto popoldne bila je sv. spoved za onih 49 otrok, kateri so v dan sv. Alojzija prejeli prvo sv. obhajilo.

V nedeljo, sv. Alojzija dan, zberó se zopet vsi šolski otroci zjutraj ob ½, 6 uri v šolskih sobah, odkoder so se podali, spremljani po gosp. katehetu in učiteljih paroma za svojo zastavo v domačo farno cerkev.

Ob 6. uri pričela se je služba božja, katero je daroval vrli naš gospod katehet. Govor njegov med sv. mašo bil je kaj ganljiv, poučen za vse; male in velike, mlade in stare, stariše in odraslo mladino. Opisoval nam je sveto življenje angeljskega mladeniča ter vmes vpletal kaj ginljive pouke za vse skupaj in vsakega posebej. Omečil in ganil je tudi najtrše srce do dobrih in trdnih sklepov čednostnega življenja. Tu veljalo je: „Kar pride iz sreč, segne tudi drugim v sreč.“ Po mašnikovem obhajilu spregovoril je zopet gospod celebrant do malih povabljenčkov kratek, a ganljiv govor, s katerim jih je še enkrat pripravil na največjo srečo, katere more biti človeku na tem svetu v delež. Potem obudi ž njimi vred na glas še kës, ponovi krstno obljubo in odmoli tri božje čednosti: vero, upanje in ljubezen. In sedaj nastopi za male svate Kristusove presrečni trenotek: hišica božja se odpre in ponuza se do njih večni kralj nebeški, Jezus Kristus sam. Oj, blaženi trenotek! Kako ginjeni bili so srečni otročički in kako nebeška pobožnost brala se jim je na nedolžnih obrazih. Presrečna mladina!

Po sv. maši odpustili so se drugi otroci domov, z malimi svati Kristusovimi odmoliil je pa gospod katehet še na glas poobhajilne molitve pre velikim altarjem, a se potem podal ž njimi pred stranski altar, na katerem je bila krásno okinčana podoba sv. Alojzija, katerega so skupno počastili in se mu v varstvo in pomoč s prošnjo za lepo, spodbudno življenje priporočili.

Na to podali so se mali povabljenčki za svojo zastavo v farovž, kjer so dobili pošteni zajutrek in

prejeli spominske podobice, kar je vse trajalo do blizu 9. ure predpoldanske. Dopoldanska slavnost z mladino bila je s tem dokončana.

Popoldne prične se zopet ob 2. uri zbirati šolska mladina v šoli; odtod podá se, kakor po navadi, malo pred ½, 3. uro v farno cerkev, kjer se opravijo pete litanije s slovesnim blagoslovom. Ko je bila popoldanska služba božja dokončana, podajo se šolski otroci v dolgem in lepem sporedu s šolsko zastavo na čelu v farovž na veliki in prostorni mostovž, kjer se je vršila šolska veselica. Tu je bila na vzvišenem mestu lepo okrašena in ovenčana podoba sv. Alojzija ter bil ves prostor v vencih, za katere so preje med tednom bili šolski otroci potrebno skupaj donesli. Slavnost pričela in vršila se je kaj spodbudno tako-le: Vrli gospod katehet naš spregovoril v izbranih besedah kratek in slavnosti primeren govor. Prva točka, katero so otroci izvršili, veljala je v počestčenje sv. Alojzija. Tri deklice: Marija Košir, Marija Prebil in Ivanica Kutnar, deklamovale so sporedno one vrstice (pesmice), ki se nahajajo v knjižici „Pomladni glasi“ na straneh 94 in 95 ter je prva darovala sv. Alojziju „vrtnico“, druga „belo lilijo“ in tretja šopek „vijolic“. Vsi šolski otroci so pa koj potem zapeli pesem sv. Alojzija: „Začudite se nebesa.“

Potem nastopi zopet vrli gospod katehet in v izbranem kratkem govoru pojasni kaj ganljivo pomen darovanih cvetlic ter pové, kaj nas učé in na kaj naj nas skozi celo življenje spominjajo. Konečno opravi se skupna molitvica v čast in priprošnjo svetega Alojzija, med katero je vse klečalo.

Potem deklamuje učenka Marija Subadolec pet odstavkov obsegajočo pesem Marije Device, katero je gospod katehet za to slavnost primerno predelal; šolski otroci pa po tej deklamaciji zapojó dva odstavka pesmi sv. Ligvorija: „Marija, v tebe upam.“

Učenec Ivan Zadnikar deklamoval je kaj pogumno Gregorčičevega pastirja: „Zakrivljeno palico v roki, za trakom pa šopek cvetlic“, na kar so šolski otroci zapeli pesmice: „Na goro, na goro“ in pa „Na planino: Pridi koj, pridi koj, gor z menoj.“

Učenka Franica Vidmar deklamovala je precej obširni proizvod: „Milosrčna deklica“; a učenec Miha Dolinar pa: „Peter čebele draži“. Na to zapel je domači mešani zbor Ipavčev: „Opomin k petju: V petju oglasimo, zdaj se složno mi.“

Učenka Poldika Rant deklamovala je na to reklamo za koristne ptičke; šolarji so pa po tej deklamaciji zapeli pesmice: „Moj dom — V dolinci prijetni“, „Pozdravljam domovina te!“, „Tam, kjer beli so snežniki in „Domovje moje Avstrija“.

Temu sledila je deklamacija: „Ne bodi izbirčen“, v kateri je učenka Jožefa Zorc prav dobro poboljšala zbirljivega Lukca.

Točko „Igranje na glasoviru“ izvršil je vrli g. katehet na lastnem instrumentu v par daljših veselih komadih kaj izvrstno.

Zadnjo deklamacijo: „Deček in bukve“ je gospod katehet bil priredil za dva nastopa; izvršila sta jo učenca Jurij Kolar in Anton Martinjak vrlo dobro; prvi predstavljal je malomarneža in je zabilskal knjigo tja na tla, a drugi ga je v vezani besedi za ta njegov malopridni čin dobro pokaral in podučil.

Mešani zbor domači zapoje na to Ipavčev: „Lipa, cveteče, dišeče drevo“, na kar se obdarujejo otroci, ki jih je bilo 240 skupaj zbranih (10 jih je manjkalo) s sledečimi stvarmi: „Podobica sv. Alojzija“ (vezana), „Ali znaš?“, „Posvečevanje dneva“ (broš-rano), „Stezičica“ (25 vezanih, darovanih po g. knjigovezu Novaku, druge nevezane), „Jezus, dobri pastir“, „Nebeške iskrice“, s podobami in svetinjcami sv. Alojzija s slovenskimi napsi. Vsa darila vredna bila so precej nad 40 glđ.

Da so se otroci mogli tako pošteno obdarovati, pripomogli so tukajšnji mili prijatelji in dobrotniki šolske mladine s svojimi denarnimi doneski.

Učenka Poldika Rant zahvali se polnonaslovitnemu g. župniku, g. katehetu in učiteljem ter milim dobrotnikom kaj primerno in lepo z zagotovitom, da se bodo otroci vedno ravnali po lepih zgledih sv. Alojzija in da bodo svojim starišem lepo pokorni, a za nje in za svoje dobrotnike pa vedno prav goreče Boga prosili, da jim vse prav obilno povrne.

Konečno zapojeta se še prvi in zadnji odstavek cesarske pesmi in otroci odpusté se vsi radostni na dom.

Če še povem, da je bila šola znotraj z lipovim zelenjem, zunaj pa z vencii in zastavami (cerkveno,

narodno in cesarsko), ki so nam predstavljale staro geslo vseh poštenjakov: „Vse za vero, dom, cesarje“, prav pošteno okinčana, da so se vse točke: deklamacije in petje z igranjem na glasoviru izborna izvršile ter da so bili udje krajnega šolskega sveta, oče župan, več občinskih odbornikov s prečejšjim številom očetov, mater in drugih odraslenih ves čas pri tej veselici z največjim zanimanjem navzočni, povedal sem površno vse, kako smo tukaj slavili tristoletnico smrti angeljskega mladeniča svetega Alojzija. Ta lepa, spodbudna in častna slavnost gotovo z božjo pomočjo ne ostane brez koristnega in plodonosnega sadu tako dobro pri mladini, kakor tudi pri odraslenih.

Prav iskreno zahvalo izrekam tukaj še enkrat javno potjo vsem, ki so kakor si bodi, ali z darovi, ali s trudom pripomogli, da se je ta slavnost tako vrlo dovršila. Bog in sveti Alojzij naj jim vsem skupaj in vsakemu posebej njihova blaga in milosrčna dejanja in trud že tukaj na zemlji, še bolj pa v večnosti prav obilno povrneta!

M. R., šolski voditelj.

Iz Prage, dne 30. junija. (Prihod Slovencev in Hrvatov. — Spominski dnevi sokolstva.) V človeškem življenju so trenutja, ko se oglašajo k svojemu pravu čutstvo in se ne dá udušiti. Taka trenutja so minuli trije dnevi, ko je jubilejska izložba uprizorila velikaški sokolski praznik.

Kako prosto in prekrasno življenje in gibanje klije in žije v našem stostolpem mestu ob Vltavi! Od dōbe slovanskega shoda o binkoštih leta 1848 in slavnosti položenja temeljnega kamna leta 1868 ni pozdravljala in gostila zlata, slovanska Praga toliko čislanih in dražih gostov od blizu in daleč v svoji sredi, kakor je te dni k nam privabila naša deželna jubilejska izložba, koji se je baš pridružil shod sokolski, shod čeških starost, obiski z Morave, Slovenske, Hrvatske, Poljske, Ogerske, Francoske in Amerike. Sokolska noša čeških, ameriških, slovenskih, hrvatskih in poljskih Sokolov, vihrajoče društvene zastave, znaki nebrojnih zborov in družin, ki so k nam prišle, pestre narodne selske noše, godbe, cvetje, gvirlande, to je lice, kakoršno imajo danes slavnostno okrašene praške ulice. Vsak vidi in čuti, kako je Praga postala ne samo srce češko-moravske domovine, temveč i velikega slovanskega sveta.

Prvi zasebni vlak došel je ob 1. uri iz Morave. Proti 4. uri pripeljejo se poljski „Sokoli“ in poljske dame, bilo je teh 80, zanje so bile pripravljene zasebne elegantne ekvipaže. Na peronu je navdušeno zaorilo „Slava Čehom“. Pripeljalo se je s tem vlakom nad 300 poljskih „Sokolov“.

Poljski sokolski krog je malo različen od našega. Poljska srajca je vijoličasta, čapke imajo konfederatko s črnim obrobkom, kazajke so daljše nego češke ali slovenske. Veliko pozornost vzbujale so po praških ulicah zlasti poljske dame v prekrasnih in dragocenih poljskih narodnih nošah. Vse dame so imele znake v poljskih barvah in rožne šopke. Korakajoč po mestu se pred stanovanjem dr. Biegra, na čegar hiši se nahaja podoba slavnega historio-grafa in očeta češkega naroda. Fr. Palackega, odkrijejo poljski „Sokoli“, zastave sklonijo k tlam in kličejo: „Slava Palackega spominu!“ Istotako so storili pred Jungmannovim spomenikom.

Ob štirih se pripelje drugi vlak z Moravske, na to sokolski vlak iz severo-vzhodne Češke in tako dalje, skoro vsake pol ure vlak za vlakom. Ob šestih dospo po železnici sinovi in hčere moravske Slovaške v shkovitih narodnih nošah.

Ob isti uri pripeljejo se na kolodvor Frana Josipa francoski gymnasti. Klici: „Na zdar!“ „Slava!“ in „Vive la France!“ so se tisočero razlegali po praških ulicah. Celih deset minut je trajalo to nepopisno, navdušeno in iskreno pozdravljanje došlih Francozov.

Veliko veselje je pa zavladalo med občinstvom na državnem kolodvoru, ko se ob sedmi uri pripelje prvi vlak z dunajskimi Čehi, med njimi 130 Sokolov vseh treh dunajskih društev. „Sokol“, „Függer“ in „Tyrš“ z zastavami; takoj za tem vlakom pripelje se drugi dunajski vlak; vseh udeležnikov bilo je nad 110; občinstvo jih je navdušeno vsprejelo.

Osobito bili so pa jugoslavanski udeležniki, Slovenci in Hrvati, na vseh postajah predmet očevij, kojih skoro ni opisati mōči. V Prago se pripeljejo ob 9. uri zvečer. Na kolodvoru peronu pričakovalo je prihoda jugoslavanskih bratov mnogo členov praškega „Sokola“, pred kolodvorom se pa je

gnjetlo tisoče in tisoče gledalcev. Ko prisopiha vlak na kolodvor, so gostje pozdravljali iz vlaka z robei in klobuki, praški „Sokoli“ so jih pa z gromovitimi „Na zdar!“ klici pozdravljali. Med damami sem jih opazil mnogo v slovenski in hrvatski narodni noši. „Sokoli“ imeli so seboj i društvene zastave.

Starosta praškega „Sokola“, gosp. Višek, pozdravil je došle z iskrenimi besedami, rekōč, da so Slovenci, Hrvati in Čehi bratje, in da so prišli utrditi staro prijateljstvo s Čehi. V imenu Slovencev zahvali za vsprejem g. Jos. Nollu iz Ljubljane, kličōč Čehom odkritosrēno „Živili!“, v imenu Hrvatov pa g. dr. Mazura iz Zagreba. Občinstvo je Slovence in Hrvate pozdravljalo še z večjo navdušenostjo, nego dunajske goste.

Izmed nebrojnih brzovavk kot bratovski pozdrav došla je prva iz Novega Yorka od ondotnega „Sokola“ in slōve:

„Pri Vašem sletu
Ukažite svētu,
Jak češkē sokolstvo
vychovává národu potomstvo.
Na zdar!“

Druga brzovavka je iz Sarajeva, tretja iz Poznania in četrta iz Celovca od katoliškega gospodarskega in politiskega društva za koroške Slovence. (Konec prih.)

Dnevne novice.

(Tiskovno društvo.) V proslavo svetih blagovestnikov Cirila in Metoda darovali so „Katoliškemu tiskovnemu društvu“ v Ljubljani: preč. gosp. Martin Malenšek, župnik pri sv. Petru v Ljubljani, 100 gl., čast. gosp. Mihael Terček, kapelan pri sv. Petru v Ljubljani, 100 gl. in čast. gosp. Valentin Eržen, kapelan pri sv. Petru v Ljubljani, 100 gl. — Javljajoč te velikodušne darove pač radostno konstantujemo, da požrtovalni duh Ciril-Metodov še vedno živi med vrlo duhovščino slovensko, kar nam daje najlepše nade za srečno prihodnost našega naroda.

(Imenovanje.) Gospod I. Belé iz Kostanjevice na Dolenjskem, učitelj na vinarski šoli v Mariboru, je imenovan za kmetijskega potovalnega učitelja na Spod. Štajerskem.

(Spomenik za padle vojake pri Kustoci), ki bode stal pred novo vojašnico, stal bode bajē blizu 4000 gl. Te dni je poslal odboru nadvojvoda Albreht 100 gl. kot prispevek.

(Drobne novice.) Iz Planine se nam poroča: Na kresni večer so napravili udje tukajšnje čitalnice na hribčku sv. Duha velikanski kres ter z navdušenim petjem in gromovitim streljanjem slavili ta starodavni, že v predkrščanski dōbi znani slovanski praznik. — V noči od 1. do 2. julija smo imeli ogenj, ki ga tu že mnogo let ne pomnimo. Zgoraj je kozolec g. Blažona v Gorenji Planini. Kozolec ravno ni bilo zelō škoda, ker je od starosti že močno lezel vsaksebi; — zgorelo je pa pod njim naloženih 300 bukovih desk g. A. Milavca iz Malnov. Ker je bilo popolnoma tiho vreme in je plamen švigal naravnost kvilsku, ni bilo nevarnosti za druga poslopja. Tukajšnje gasilno društvo je pri tem ognju svoj požarni krst prejelo in prvič pokazalo svojo izvežbanost. Vsa hvala gre tudi g. kapelanu Hieršchetu, ki je pomagal gasiti na vse sile in preteze. Posestnik je bil zavarovan; ogenj je, — pravijo, — zanetila hudobna roka. — Košnja v našem logu se je zdaj sploh pričela. Senā se bo nakosilo več, kakor lani, pa še več bi ga bilo, ko ne bi ta grdi mrēes od kobilic zopet letos kvare delal. Kobilic je po nekaterih mestih, zlasti za Jakoviškim gričem, toliko, da jih na jedni bildi sedi po 10—15, in če greš po senožeti, skačejo pred teboj v toliki množini, da vse šumi in gomezljā po travi. — Še neka druga nadloga nas pričakuje: zelja ne bo; izpodjeda ga črv. Nekateri zelniki so že popolnoma prazni. Ko sem jedno uvelo sadiko izruval, zapazil sem na korenini po več belih majhnih črvicēv. — Govejo kugo na gobcih in parkljih imamo tudi v naši županiji: okuženi ste vasi Unec in Jakovica. Nesreča za ljudi, zlasti zdaj v košnji, ker si z bolno živino ne morejo sena domov voziti, iz drugih vasij pa blizu ne smejo, da bi jim pomagali. — H koncu še dve lovski, pa resnični. V hotenskih Žibrēah je zadnje dni maja pastarica živino pasla na soseskinem travniku. Ker je začelo deževati, stopi deklica pod neko drevo. Ta hip prithrumi na drevo divji petelin in začne peti svojo zaljubljeno pesem ter uganjati burke, kakor vsi zaljubljeni. Dekla vsa osupla gleda čudnega ptiča, ki zdaj

z drevesa naravnost pred-njo buši, sukajoč rep na vse strani in kruleč svojo pesem „kluk kluk“. Pastarici pametna v glavo šine; ko bi trenil pade na petelina in ga vjame. Par dni so imeli zaprtega v kurniku na domu in mu dajali turšice, katero je bajē prav s slastjo zobal. Neki lovec še-le kmetu razjasni, da je ta njegov jetnik v kurniku najbolj imenitna gozdna ptica: divji petelin. Nesli so ga nazadnje zakupniku lova, g. Brusu, v Dol. Logatec in ta ga je kot posebnost poslal svojim sorodnikom na Štajersko. Na ta način je bil težko kedaj že vjet divji kokot. — V začetku meseca junija so pa na Pivki mladega medvedka (!) ustrelili. Mesar iz Ilir. Bistrice se pelje po stari cesti čez Knežak in Zagorje v Postojino. Za vozom je tekel njegov rujavi pes, od daleč in na prvi hip podoben mlademu medvedu. Pri Petelinjah pes zaostane za vozom in zaide v vās. Kar se vzdigne hrup: medved, medved! in vse leti za ubogim rujavcem; preganjajo ga čez polje mimo Radehovevasi tja do Parja. Čedalje bolj narašča množica gonjačev, oboroženih z matikami in sipōni; pridruži se jim tudi znani lovec-skaza iz Radohovevasi s puško. Ubogi pes je bil že tako upehan, da ni mogel več dalje in se je zaril v grmovje. Lovec pomeri, ustreli in medved se zvrne. Ker si pa zver vendar še dalje pomaga, prihiti neki pogumen Parjān in z matiko medveda pobije. — Z veliko slavo ga nesejo v Radohovevas, lovec zeleno vejico za klobukom in pijō na medvedovo kožo. Kar se pripelje mesar nazaj v Postojino, izvé kaj se je zgodilo in zahteva 100 gl. odškodovanja. Pes je bil neki izvrstno izvežban za mesarsko rabo in imel je gospodar že 80 gl. zanj. Kdo bo plačal — vam naznanim ob svojem času.

(Na c. kr. veliki gimnaziji v Ljubljani) se bodo učenci, ki hotē v šolskem letu 1891/2 vstopiti bodisi v slovenski ali nemški oddelek prvega razreda, vpisovali v nedeljo dnē 12. julija dopoldne. — Vzprejemni izpiti pa bodo dnē 16. jul. pričenshi ob 8. uri zjutraj. — Drugi obrok za vzprejemanje v prvi razred je meseca septembra.

(Nagla smrt.) Včera popoldne je na Laverci pod Ljubljano nagloma umrl neki kosec, ki je prej tožil, da s težavo dela. Naš poročevalec meni, da je bila solnčarica uzrok nagle smrti. Komisija bode povedala svojo sodbo.

(Volilo.) Pokojni c. kr. vladni svētnik Filip Zaplotnik, katerega so danes popoldne pokopali, volil je, kakor se nam poroča, v dokaz svojega politiskega mišljenja svojo bogato knjižnico in dve lepi sliki nemški tukajšnji kazini, dalje 1000 gl. kot ustanovo za dijaka osmošolca ljubljanske višje gimnazije, ki bode imel najboljše spričevalo v — nemščini! Mimogredē bodi omenjeno, da se je pokojni Zaplotnik porodil l. 1847. v Leteneah v občini Goriče kranjskega okraja kot sin — kmetskih slovenskih starišev.

(Nov zavod v Ljubljani.) V Kolodvorskih ulicah v Copičevi hiši otvoril je g. Frau Schweizer v 1. nadstropju pisarno za posredovanje služeb pod naslovom: „Prva kranjska trgovska pisarna za posredovanje služeb“ — poslujočim pri trgovini vsacega poklica in vsake stroke.

(Ormoška posejilnica) je imela po petnajstletnem delovanju koncem leta 1890 posojenih 126.590 gl. 74 kr., in sicer na menice in na dolžna pisma; vlog pa je bilo lani 92.980 gl. 74 kr., zadružnikov je bilo 510, ki imajo pri zadrugi 17.620 gl. 47 kr. zadružno premoženje je naraslo od 13.154 gl. 29 kr. na 14.856 gl. 60 kr. Od 1. januarja do konca junija 1891 se je vložilo 28.343 gl. 67 kr., vrnilo se je od zadružnikov 44.089 gl. 98 kr.; izplačalo se je vlog v tem polletju 17.539 gl. 81 kr., posojil pa se je zadružnikom dalo 60.684 gl. 45 kr. Gotovine je posejilnica imela koncem 1890. leta 5253 gl. 27 kr., koncem junija letos pa 1283 gl. 58 kr.; število zadružnikov se je letos na 670 pomnožilo. Pri občnem zboru, katerega se je 55 zadružnikov udeležilo, je predsednik gosp. dr. Geršak poudarjal imeniten pomen takih zadrug sploh, posebno pa té zadruge za celi ormoški okraj; v zadnjih letih se je tudi kmečki stan začel bolje zanimati za ta naroden zavod, kar se tudi z vlogami precej prikazuje; za dobre namene je posejilnica odločila 100 gl.

(Iz kostreviske župnije) se nam dnē 2. jul. poroča: V kostreviski župniji pod visokim Bočem smo dobili nove zvonove, kateri lepo vbrano pojō v čast božjo in v veselje dobrih faranov. Slovesno so jih preč. g. protouotar Ig. Orožen 4. nedeljo pobinkoštno blagoslovili. Da smo jih dobili, gre hvala

pred vsem dvema č. gg. župnikoma: Ferenčaku kateri je 500 gl. in rajnemu Lesjaku, kateri je 400 gl. za to volil, in današnjemu čast. gospodu župniku, kateri je s spodbujalnimi besedami poztvovalne farane k darežljivosti opominjal, da bodo v par letih brez velikih težav zvonovi plačani. Bog bodi vsem plačnik, č. gg. župnikom in darežljivim faranom. — Župljani se dramimo. Prepotrebno „Bralno društvo“ bomo v kratkem osnovali — pravila so že od c. kr. vlade potrjena — katero nam bo katoliško in narodno zavednost vzbujalo, pa tudi zanemarjeno gospodarstvo, sadjarstvo itd., gojilo po dobrih časnikih, knjigah in poukih. Podpiralo bo samo na katoliški podlagi pisane časnike in knjige, lažilberalnih ne bo v svojih predalih trpelo. Vrli „Domoljub“ bo v 18 iztisih dohajal v našo župnijo. Še nekaj! Kako dobro bi bilo, da bi se občinski očetje zdravili in prošnju na visoko ministerstvo poslali za čisto slovensko šolo; kajti pri dvorazrednici s poldnevni poukom je škoda za vsako urico, da, polurico, da se ubogi otroci z nemškimi besedami in pisanjem po sedanjih štajerskih deželno-šolskih klopek trapijo in v nepotrebnih praktičnih naukih za življenje zaostajati morajo v dušno in gmotno škodo prebivalstva. Nemščine naj bi se kako uro odločilo za tiste šolarje, katerih stariši, varuhi mislijo, da bi jo kedaj potrebovali. Da bodo uslišani, zagotovi 19. točka državnih šolskih postav. To bo pravi napredek pri pametno vravnem šolstvu; ljudstvo bo občinskim očetom hvaležno.

(Posebna vlaka na Višarje.) Kakor smo vže poročali, priredi tudi letos ljubljanski potovalni odbor posebna vlaka na jako priljubljeno svetišče, svete Višarje. Ob teh prilikah obiščejo lahko udeleženci vračajoči se od sv. Višarij svetišče Marije Pomagaj na Brezjah, kjer se vidi zadnjikrat kapelica v sedanjem stanu, pozneje bode prezidana. — Prvi vlak dné 11. t. m. priredil se bode za Notranjce in Gorenjce, ter se bode odpeljal od postaj Trnovega, Šempetra in vmes ležečih postaj do Ljubljane; z Gorenjskega pa od Lesec ozir. vmes ležečih postaj. — V soboto dné 18. julija odpeljal se bode pa posebni vlak s Štajarskega in Dolenjskega, in sicer iz postaj Ormoža (Friedau), Ptuja, Celja, Brežic, Krškega, Zidanmosta in z vseh vmes ležečih postaj. Cena vožnji je tako nizka, da omogoči vsakomur udeležbo. Naj omenimo cene le nekaterih glavnih postaj, ki je veljavna za tje in nazaj. Iz Trnovega velja tretji razred gl. 3.85, drugi razred gl. 6.40, iz Šempetra tretji razred gl. 3.45, drugi razred goldinarjev 5.85, iz Ljubljane tretji gl. 1.45, drugi gl. 2.90, Kranja tretji gl. 1.—, drugi gl. 2, Lesec tretji gl. —.85, drugi gl. 1.70. — Iz Ormoža tretji gl. 6.—, drugi gl. 9.60, Celja tretji gl. 3.80, drugi 6.30, Brežic tretji gl. 4.20, drugi gl. 7.—, Zidanmosta tretji gl. 3.10, drugi gl. 5.30, iz Litije tretji gl. 2.40, drugi gl. 4.20. — Listki in vspređi dobijo se pri sl. župnijskih, občinskih in poštinih uradih, neposredno pa pri potovalnem odboru v Ljubljani, Marijin trg št. 1. Udeležencem vlaka z Štajarskega in Dolenjskega, ki hočejo ob tej priliki obiskati Trst, dovoljena je do polovice znižana vožnja cena.

(Občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda) za brdski sodnijski okraj bo v četrtek 9. t. m. ob 4. uri popoldne v Lukovici v gostilni pri Slaparju. K obilni udeležbi vabi častite ude in prijatelje slovenskega šolstva odbor.

(Razpisane ustanove.) Za leto 1891 razpisane so od umrlega barona Karola Wurzbacha napravljene „cesarice Elizabete“ ustanove za invalide, in sicer: tri ustanove po 60 gl. za Ljubljančane, tri ustanove po 30 gl. za rojake iz Kamnika, iz Jariš ali iz Homeca in tri ustanove po 30 gl. za rojake in Ventarjevca v občini Šmartinski pri Litiji. Te ustanove oddaja gospod baron Alfonzij Wurzbach, in sicer one za Ljubljančane po nasvetu kranjskega deželnega odbora, ustanove za Kamničane, Jaršane in Homečane po nasvetu županstva v Kamniku, in ustanove za Ventarjevčane po nasvetu županstva šmartinske občine. Pravico do teh ustanov imajo v prvi vrsti ubožni vojaški invalidi iz imenovanih občin ali krajev od stražmeštra ali narednika nazaj, ki so lepega vedenja in vsled v vojni dobljenih ran nezmožni, da bi se sami mogli živiti. Ako bi se za omenjene ustanove ne oglasilo zadostno število vojaških invalidov z navedenimi lastnostmi, tedaj imajo pravico do njih tudi drugi reveži spodobnega vedenja iz imenovanih krajev, ki se zaradi bolehnosti in starosti ne morejo sami živiti. Dotične prošnje vložé naj prosilci iz Ljubljane pri ljubljanskem ma-

gistratu, drugi prošnjiki pa vsak pri županstvu svoje občine do 1. avgusta 1891. l.

(„Učiteljski Tovariš.“) Št. 13. z dné 1. julija prinaša nastopno vsebino: „Šolstvo v jubilejni izlozbi v Pragi“. II. V tem uvodniku opisuje pisatelj A. S. v kratkih, a preglednih obrisih izložbo ljudskega šolstva, čegar paviljon ima napis: „Izurnjena mladina — dopadajenje Boga, blaginja občine, kras domovine“. Drugi članek pojasnjuje „Učiteljavoditelja uradne knjige“ (piše Fr. Marolt na Brdu). „Knjiga Slovenska“ prinaša kratek životopis o marljivem in vzornem pisatelju in slovenskem pedagogu g. Jos. Levičniku v Železnikih, kojemu je geslo: „Nulla dies sine linea“ ter našteva vse njegove pisateljske prispevke od 1852. do 1860. l. v „Novicah“, „Danici“, „Šolskem in Slovenskem Prijatelju“, v Slomškovih „Drobtinicah“ itd. Dalje priobčuje list še; Ukaze in odredbe šolskih oblasti, dopise, društveni vestnik in uradne razpise učiteljskih služeb.

Telegrami.

Dunaj, 4. julija. Taaffe je odgovoril na interpelacijo poslanca Dölza zastran prepovedi zborovanj Dunajskega nemškega ljudskega društva in konstatuje, da je največ prepoved bilo opravičenih. Kadar ni bila opravičena, jo je pa razveljavila druga inštanca. Serenyi poroča v imenu grajalnega odseka o predlogih poslancev Gessmana in Schneiderja, da se izreče graja poslancu Vrabtzu. Opomnil je, da se bo pri teh prilikah govorilo o stvareh, ki niso za javno razpravo in predlagal, da s privoljenjem zbornice sejo proglasi za zaupno. Ko se je to sklenilo skoro jednoglasno, je podpredsednik Chlumecky vzkazal izprazniti galerijo in začela se je tajna seja.

Reka, 4. julija. Ob šestih zjutraj je bil lahek potres.

Budimpešta, 4. julija. Konec današnje seje je poslanec Ugron interpeloval, za koliko časa se je ponovila trodržavna zveza in v kateri meri se je razširil casus foederis.

Budimpešta, 4. julija. Kardinal Haynald umira.

Kalocsa, 4. julija. Kardinal Haynald je umrl.

Neapolj, 3. julija. Lava se izliva vedno v večji množini in se je bati, da pride do vetranskega jarka za observatorijem. Včeraj sta Brazilijanca Silva Jardin in Joahim Carneiro odšla na rob glavnega vezuvnega žrela, kjer so ju zakrili oblaki dima. Jardin je spodrsnil v žrelo.

Pariz, 3. julija. O nemirih v Nankingu se poroča: V nedeljo, predno so se začeli nemiri, dobili so misijonarji od oblastva svarilo, da naj se varujejo, kajti bati se je, da prebivalstvo jim hiše požge. Zato so se eden dan poprej, nego so se začeli nemiri, na ladijah odpeljali v Shanghai. V Taniangu je druhal dné 1. julija oropala misijonsko poslopje. Vojski so izkopali na pokopališču kristijanske mrliče, zložili lobanje na kup. S

silo so mandarini bili privlekli na pokopališče, da je gledal njih počenjanje. Podobni izgredi bili so tudi v drugih krajih.

Piccoli-jeva tinktura za želodec
je rahlo delujoče, vspešno učinkujoče, prebavne organe vrejujoče zdravilno sredstvo. — Cena steklenici 10 kr. (300—128)

Tuji.

30. junija.

Pri **Matiću**: Braun, trgovec; Irmenbach; Prochaska, nadzornik; Weiss, potovalec, z Dunaja. — Kroner in Weiss, potovalca, iz Prage. — Steinwender iz Trsta — Gergiö iz Št. Vida. — Černy s soprogo iz Senice. — Schober iz Gradca. — Strem iz Vel. Kaniže. — Löwy iz Pečuha. — pl. Garzaroli iz Pulja. — Ranzinger in Gruber, zasebnika, iz Kočevja. — Mikl iz Radgone. — Czerny, in Hirsch, trgovec, iz Nemčije. — Wolfsberger, zasebnik, iz Dolenjeavstrijskega.

Pri **Stonu**: Grünhut, Reiss, potovalca; Wirth, Berman, trgovec; Arzt, pristav, in Tauscher, z Dunaja. — Kohn iz Siofoka. — Fabriolli, zasebnik, iz Podnarta. — Eder iz Gradca. — Löchner, trgovec, iz Poličan.

Pri **bavarskem dvoru**: Morscher iz Inomosta.

Pri **Južnem kolodvoru**: Spiegler, trgovec, iz Zagreba. — Werliš in Ziger, trgovca, iz Pančova. — Lugeek iz Trnovega. — Hustek, podpolkovnik, iz Zadra. — Premk, zasebnica, iz Kranja.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mil
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.	73.40	21.2	sl. svzh.	jasno		
3 2. u. pop.	73.23	31.2	sl. vzh.	del. jasn.	0.00	
9. u. zveč.	73.29	24.4	brezv.	"	"	

Srednja temperatura 25.6°, za 6.6° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

4. julija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	92	gl.	55	kr.
Srebrna " 5% " 100 " " 16%	92	"	60	"
5% avstr. zlata renta. davka prosta	111	"	30	"
Papirna renta. davka prosta	102	"	70	"
Akcije avstr.-ogerske banke	1038	"	"	"
Kreditne akcijske	294	"	50	"
London	117	"	45	"
Srebro	—	"	—	"
Francoški napoleond.	9	"	52	"
Cesarski cekini	5	"	57	"
Nemške marke	57	"	67½	"

Tržne cene v Ljubljani

dne 4. julija.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	7	64	Špeh povojen, kgr.	—	64
Rež,	5	53	Surovo maslo,	—	63
Ječmen,	4	23	Jajce, jedno	—	2
Oves,	3	—	Mleko, liter	—	10
Ajda,	5	36	Goveje meso, kgr.	—	60
Proso,	5	54	Telečje	—	50
Koruz.	5	80	Svinjsko	—	64
Krompir,	2	50	Koštrunovo	—	40
Leča,	10	—	Pišanec	—	40
Grah,	10	—	Golob	—	17
Fižol,	9	—	Sen. 100 kgr.	—	142
Maslo, kgr.	—	84	Slama,	—	232
Mast,	—	66	Drva trda, 4 mtr.	—	630
Špeh svež,	—	54	" mehka,	—	420

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Dohod in odhod železniških vlakov in pošt.

A. Železniški vlaki v Ljubljano dohajajo:

Postaje	Brzovlak		Poštni vlak			Meš. vlak	Celjski vl.
1. z Dunaja	6.05 zj.	5.12 pop.	4.40 zj.	1.11 pop.	—	9.35 zv.	9.05 dop.
2. iz Trsta	11.39 dop.	11.50 noč.	2.55 pop.	11.32 noč.	—	4.42 zj.	—
3. z Gorenjskega juž. kol.	—	—	5.55 zj.	11.34 dop.	4.58 pop.	9.45 zv.	—
4. iz Kamnika drž. kolodv.	—	—	6.30 zj.	1.20 pop.	6.30 zv.)*	—	—

*) Ob nedeljah in praznikih dohaja ta vlak iz Kamnika v Ljubljano ob 10.10 zvečer.

B. Železniški vlaki iz Ljubljane odhajajo:

Postaje	Brzovlak		Poštni vlak			Meš. vlak	Celjski vl.
1. na Dunaj	11.44 dop.	11.55 noč.	3.03 pop.	12.30 noč.	—	5.04 zj.	6.— zv.
2. v Trst	6.09 zj.	5.17 pop.	4.55 zj.	1.19 pop.	—	10.15 zv.	—
3. na Gorenjsko juž. kolodv.	—	—	12.05 noč.	6.30 zj.	11.50 dop.	4.22 pop.	—
4. v Kamnik drž. kolodvor	—	—	7.30 zj.	2.10 pop.	7.10 zv.	—	—

A. Pošte v Ljubljano dohajajo:

1. iz **Kočevja** ob 6. uri 25 minut zvečer;
2. iz **Novoga Mesta** ob 2. uri 20 minut popoldne;
3. iz **Polhovega Gradca** ob 7. uri 35 minut zjutraj.

B. Pošte iz Ljubljane odhajajo:

1. v **Kočevje** ob 7. uri zjutraj;
2. v **Novo Mesto** ob 6. uri zjutraj;
3. v **Polhov Gradec** ob 4. uri 30 minut popoldne (v ponedeljek, sredo, petek, soboto).

Tinktura za želodec.
(Tinctura Rhei Comp.)
lekarja Piceollja v Ljubljani, narejena z večine iz samega pristnega kineskega revnja, je ukusno in izdatno zdravilo, katero ureja funkcije prebavnih organov. Razposilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 steklenic.
Jedna steklenica velja 10 kr.
(60-17) (60-43)

Kipi Matere Božje lurske
v umetno izdelani skalni jami, solidno in trdno narejeni. (6-3)

Cena podobi z jamo vred:

Velikost podobi	od gipsa	od lesa
100 cm	gld. 75.-	gld. 90.-
75 "	" 40.-	" 58.-
63 "	" 30.-	" 42.-
56 "	" 20.-	" 35.-
45 "	" 10.-	" 25.-
35 "	" 7.80	" 18.50
26 "	" 5.50	" 14.-

Jamo brez podobe računam po velikosti.
JANEZ FRAIDEN,
kipar, Waidhofen ob Ybb-su, Dolenja Avstrija.

Jajca za valjenje

od pravih **Brahma-kokoši** po 15 kr., od **holandskih**, črnih, z velikim belim čopom po 15 kr., od **pravih štajerskih kokoši** po 10 kr., od **sedmograških gologlavk** po 15 kr., od **zmršenih kokoši** po 10 kr., od **prtilikovk** po 30 kr., od **velikih štajerskih rac** po 15 kr. Jaz razpošiljam jajca za valjenje le od čistih živali, ki so bile že večkrat obdarovane, in garantujem za čistost in pristnost plemena. (4-2)

Maks Pauly, Köflach (Štajersko).

Deželna redutna dvorana.
V soboto, dne 4., in v nedeljo, dne 5. julija zvečer ob 8. uri
Müllerjeva optična predstava.
Mnogovrsten vspeh!
Očarujoči učinki svetlobe!
Natančneje plakati in vspređi. (2-2)

Ravnokar je izšel prvi zvezek lične knjizice z naslovom:
Povesti slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.
Sestavil in uredil **A. Kalan.**
urednik „Domoljuba“
Ponatis iz „Domoljuba“
I. zvezek. — Cena 20 kr.
Obseg:
Zlati lasje. — Dedščina. — V zametih pokopan. — Veronika. — Sama smola! — Trojni sveti večer. — Božič na sv. Gothardu. — V valovih življenja. — Lovski tat. — Luč na oknu. — Po viharju svetlo solnce. — Požar. — Lepi pirhi. — Marušnik. — Obhajilo v ječi.
Dobiva se v „Katol. Bukvarni“ in pri H. Ničmanu v Ljubljani.

Ludovik Puh,
mizar,
pred Pruljami šte. 19,
priporoča se (3-3)
za polaganje parketov in druga mizarska dela.
Dela se izvršujejo najbolje in najceneje.

Priznано najceneja prodaja dobrih in trajnih šivalnih strojev. (26-5)
Največja izber najboljših tu- in inozemskih izdelkov, starih po 8 gld. in dražje, novih pa po 25 gld. in dražje. — Vestna in realna postrežba je moje načelo. — Ustanovljeno 1866.
Jurij Herbst, mehanik. Dunaj, VI., Marchettigasse 18.

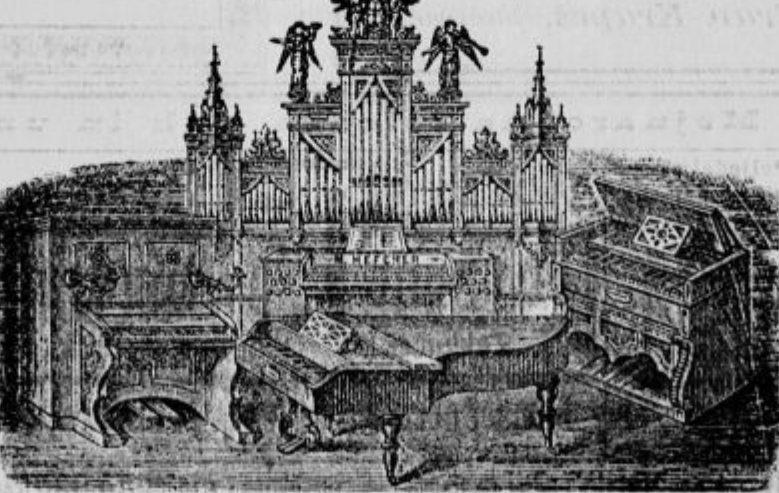
Mlin
(na pet tečajev)
na prodaj.
Več se izve pri lastniku.
Mat. Luzar
v Tržiču na Gorenjskem.
(3-3)

V moji zalogi je ter priporočam: drugo knjigo
Nazornega nauka,
ki bo de izvestno dobro rabila slovenskim ljudskim šolam in obsega
150 barvanih podob za prvi pouk najvažnejših strupenih in pitomih rastlin.
Slovensko izdajo priredil **Ivan Tomšič**, učitelj na c. kr. vadinici in okrajni šolski nadzornik v Ljubljani. — Cena 3 gld. 50 kr.
Opozarjam tudi na knjigo (3-3)

Naše domače živali,
napeto na trden nepotržen papir, obsejajočo naše domače živali v podobah brez pojasnjujočega teksta. — Cena samó 70 kr., po pošti 85 kr.
Končno opozarjam na nedavno izšlo knjižico
Tiun Ling, kitajski morski razbojnik,
cena 20 kr., po pošti 23 kr. in na knjižico
Kakó je izginil gozd.
Povest. Spisal H. Hopfen, preložil Anton Funtek. — Cena 20 kr., po pošti 23 kr.
Janez Glontini v Ljubljani.

Po o. kr. priv. občni zavarovalnici v Trstu ustanovljena
Ogrska akcijska zavarovalnica za zavarovanja proti škodam po toči in za pozavarovanja v Budimpešti
prevzema zavarovanja
proti škodam po toči
po trdno določenih premijah brez doplačilnih zavez po dovršeni škodi.
Vplačanega je 1 milijon goldinarjev a. v.
Škode se hitro in popolnoma izplačajo. — Zavarovalnino je še le po žetvi, t. je 30. septembra, in sicer na menjico plačati. — Posestnikom, kateri so bili lansko leto pri tej družbi zavarovani, in niso nobene škode naznanili, dovoli družba, ako letos zopet pridelke pri njej zavarujejo, 10% odpusta od lanske premije.
P. n. članom o. kr. kmetijske družbe kranjske se zniža zavarovalnina za 5% od normalne premije.
Natančneje pojasnila daje glavni zastop v Ljubljani za Kranjsko v Gradišči št. 4, v vseh drugih krajih pa okrajni in lokalni zastopniki. (11-9)

NAZNANILO.
Trst 1882. Zagreb, Delavnica orgelj Zagreb, Budimpešta 1885.
Ilca 36. Ilca 36.

Izdeljujewa
nove cerkvene orglje
vsake veličine po najnovjšem in najsolidnejšem ustroju. Obode izdelujewa po načrtih v kateremkoli zlogu.
Večletno jamstvo, nizke cene, plačilni pogoji po dogovoru.
Vsakovrstna popravila izvršujewa hitro in vestno; kratko, moreva se meriti z vsako drugo podobno delavnico. (12-12)
M. Heferer-a udova insin.

Največja zaloga šivalnih strojev
JAN. JAX,
LJUBLJANA,
Najnižje cene.
Ugodni vplačilni obroki se dovoljujejo. (30-9)
Zamenjuje stare stroje.
Poprave vrše se točno trajno in ceno.

Za osnovo glavnice posebno pripravna
4 1/2 zastavna pisma
avstrijske osrednje zemlj. kreditne banke
pripoznana postavno kot sirotinskovarna in jamčevine zmožna. Ista so zavarovana po pravilih s hipotekarnimi terjatvami in vrhu tega je porok za nje akcijska glav-nica štirih milijonov goldinarjev.
Obresti teh zastavnih pisem so brez davkov. — Ta zastavna pisma prodajamo brez upravnine po uradnem borznem kurzu. (2-1)
Wechselstuben-Actien-Gesellschaft
WIEN, **MERCUR** WIEN, Strobelg. 2.
Wollzeile 10.

Nepresegljivo za zobe
je
I. salicilna ustna voda
aromatična, upliva okrepčevajoče, zabranjuje gnjilobo zob ter odstranjuje iz ust neprijetni duh. Jedna velika steklenica 50 kr.
II. salicilni zobni prašek
splošno priljubljen, upliva jako okrepčevajoče ter ohranjuje zobe svetlo-bele, à 30 kr.
Navedeni sredstvi, o katerih je došlo mnogo zahvalnih pisem, ima vedno sveži v zalogi ter vsak dan po pošti pošilja
lekarna
Ubalđ pl. Trnkóczy
diplomovani posestnik lekarnie in kemik, poleg mestne hiše v Ljubljani.
Zunanja naročila se s prvo pošto izvršujejo. —

Najnižje cene. Največji izbor.
Skrbno izdelovanje.
Preobleke. Popravila.
L. Mikusch,
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Praga.

Občna deželna razstava

v proslavo stoletnice prve obrtne razstave l. 1791 v Pragi

pod pokroviteljstvom

Njegovega ces. in kralj. Veličanstva

cesarja **Franciška Josipa I.**

1891.

od dné 15. maja do 15. oktobra 1891.

Veda, umetnost, obrt, zemlje-
delstvo, slovesnosti, začasne
razstave, svetéč vodomet, shodi,
loterija itd.

Razglas.

Podpisani magistrat naznanja, da, ker tukaj ni nikake kužne
bolezni pri živini, niti one v gobcu in na parkljih ne, se sme na

letni živinski semenj,

ki bode v ponedeljek dné 6. julija letos v Ljubljani,
prignati vsa živina, torej konji, goveda in prašiči iz vse okolice
ljublanske, izvzemši le občine Grosupelj in Device Marije
v Polji in vas Soro.

Mestni magistrat ljubljanski,

dné 2. julija 1891.

(2-2)

Župan: **GRASELLI** s. r.

Foncière

peštanski zavarovalni zavod.

Glavna agentura
za Ljubljano in okolico

ima od 1. junija t. l.

gosp. **Feliks Urbanc**

v LJUBLJANI (3-3)

v hiši št. 2 Pod Trančo in na Mestnem trgu.

KAVARNA FISCHER

13 Kongresni trg 13. (2-2)

Za mnogobrojni obisk v kavarni v prvem nad-
stropju na Prešernovem trgu presrečno se za-
hvaljujoč, usojam se svojim častitim vsakdanjim
gostom in slavnemu občinstvu naznanjati,
da sem prevzel staroznano,
a sedaj popolnem prenov-
ljeno ter z vsem potreb-
nim oskrbljeno

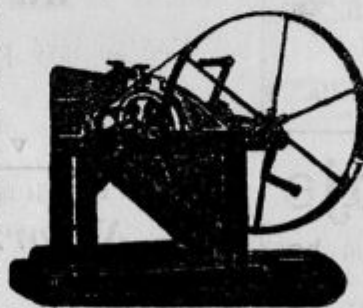
KAVARNO FISCHER
na Kongresnem trgu

in vabim slavno občin-
stvo k mnogobrojnemu obisku.
Stregel bodem z dobrimi, pristnimi
pijačami, vsako jutro ob 5. uri bode
pripravljena sveže skušana kava; tudi
mного časnikov bode na izber slav. občinstvu.

Fran Krapeš, kavarnar.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo!

Plugi, brane, njivni valarji, sejalnice, stroji za košnjo, obračalnica
za seno, konjske zobače, stiskalnice za seno, mlatilnice, gepelji, loko-

mobili, trieure, snažilnice žita, stroji
za robkanje turšice, slamoreznice, stroji
za trenje žita, za rezanje repe, za
mlenje in meškanje sadja, za stiskanje
grozdja in oliv, peronospora-aparati,
stroji za lupljenje ovočja, sušilnice za
ovočje in zelenjad, smrki (pumpe) za
vino, kletne priprave, smrki za vod-
njake, krožne žage, decimalne tehtnice,
tehtnice za živino, mlečni separatorji,
priprava za vzdigavanje sodov, stroji
za vrtnanje, avtomatično delujoče sti-
skalnice sladke krme, stroji za žetanje,
(20-10) treslice itd. (20-9)

Vse! najboljše izdelano po najnižji tovarniški ceni.

Jamstvo! Pripravno plačevanje! Cas poskušnje!

Zaloga kmetijskih in vinorejskih strojev

IG. HELLER, II, Dunaj, Praterstrasse 78.

Bogato ilustrovani 144 strani obsežajoči ceniki v nemškem, italijanskem
in slovanskem jeziku se pošiljajo gratis in franko.

Zanesljivi zastopi se posod osnujejo.

Premija na svetovni razstavi v Londonu 1862, Parizu 1867, Dunaji 1873, Parizu 1878.

Klavirji na obroke za na deželo, salonski krilasti klavir, pianine,

iz tovarne svetovno znane trdké (Gottfried Cramer) — Wilh.
Mayer na Dunaji za 380 gld., 400 gld., 450 gld., 500 gld.,
550 gld., 600 gld., 650 gld., pianine za 350 gld. do 600 gld.
Klavirji drugih trdké za 280 do 350 gld.

Izposojilo klavirjev za na deželo pod naj-
ugodnejšimi pogoji (12-7)

Prodajalnica in posojilnica klavirjev A. Thierfelder, Dunaj, VII. Burggasse 71.

Andr. Druškovič,

trgovec z železnino,

Mestni trg 10, LJUBLJANA, Mestni trg 10,

priporoča svojo bogato zalogo

štedilnikov, nagrobnih križev, kuhinj-
skega in vsakovrstnega poljedelskega
orodja, kovanje za okna in vrata, ce-
menta itd., sploh vsega v to stroko spa-
dajočega blaga. (9)

Fine vodne žage in pile,

za kojih dobroto se jamči, po najnižji ceni.

Gospodarsko-
gozdarska
IZLOŽBA
1891
v
ZAGREBU

Mejnarodna izložba slik in umetnin

Poljedelstvo,
vinogradarstvo,
pivničarstvo
in
sadjarstvo.
Cvetličje
in
sočivje.
Bčelarstvo.
Svilarstvo.
Ribarstvo.

Gospodarstvo

Otvorenje

Zaključek:

Domači obrt

15

Gozdarstvo

avgusta.

oktobra 1891.

Živinoreja

Gospodarski
obrt.
Gospodarska
tehnika
in graditeljstvo.
Učna sredstva
in literatura
gospodarstva
in
gozdarstva.

Električna
razsvetljava.

Izložbena loterija s 1001 dobitkom. — Glavni dobiček v vrednosti 10.000 frank. — Srečka 50 kr.

Cvetličje

Sočivje

Ovočje

za

konje,
govedo,
svinje, ovce,
perjad in pse.